

Nr 381.

Av herr **Sundelin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 17 juni 1948 (nr 329) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 97 hemställes att 1948 års lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet, som gäller t. o. m. den 30 juni 1953, skall förlängas ytterligare två år.

Syftemålet med denna lag har angivits vara att bidra till utvecklingen av ett starkt och bärkraftigt jordbruk inom landet. Allmän enighet torde råda i fråga om en sådan målsättning. Det kan emellertid med skäl ifrågasättas dels huruvida icke det ingrepp i den ekonomiska friheten, som ifrågasättas dels huruvida icke de icke önskvärda företeelser, som lagen avser att förhindra, på ett bättre sätt kan motverkas genom annan, gällande lagstiftning.

Vad gäller uppgiften att förhindra vanhävd av jord och skövling av skog har samhället sålunda i andra lagar medel i sin hand. Jag erinrar om 1947 års lag om uppsikt å jordbruk, en lagstiftning som — om man bortser från provisorier under krigsårens speciella förhållanden — efterträdde 1927 års vanhävdslag och innebär en skärpning av denna. Genom beslut av 1948 års riksdag har antagits en ny skogsvårdslag, som ger andra och ur här anlagda synpunkter mera ändamålsenliga regler än tidigare i fråga om hushållning med skogskapitalet. Skogen skall enligt denna lag skötas så att så vitt möjligt jämn uttagning sker. Avverkning av icke utvecklingsbar skog får ej företagas utan skogsvårdsstyrelsernas tillstånd. Över huvud taget utövar dessa en kontrollerande befogenhet över skogsbrukets bedrivande så att ur skogsekonomisk synpunkt överdrivna uttag icke äger rum. För att hindra vanhävd och skogsskövling torde därför icke någon lag om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet behövas.

Jordförvärvslagen har också till syfte att förhindra spekulations- och kapitalplaceringsköp i fråga om jordegendomar. Spekulationsköp av fastigheter motverkas å andra sidan av att möjlighet att i mera betydande mån uttaga skogskapitalet icke finnes. I detta sammanhang får även beaktas den prohibitiva verkan som gällande regler om realisationsbeskattning utövar. Över huvud taget torde benägenheten att bedriva fastighetspekula-

tion kraftigt minska i den mån statsmakterna lyckas upprätthålla ett stabilt penningvärde. Vad gäller kapitalplaceringsköp bör beaktas att dessa i många fall torde vara till fördel för jordbruket genom att köparna nedlägger betydande medel på egendomarnas förbättring. Även om en gård arrenderas ut, torde icke detta anses alltid vara till skada för jordbruksnäringen i stort. Tvärtom, genom arrendet erhåller jordbrukare, som inte själva har tillräckligt kapital, möjlighet att för egen räkning driva jordbruk. Givet är att en allvarlig situation skulle uppstå, om i större utsträckning jord undandroges den förutvarande jordbrukande befolkningen genom köp från kapitalplacerares sida. Med den ekonomiska styrka, som det svenska jordbruket av i dag får anses äga, är farhågorna för en dylik icke önskvärd utveckling ogrundade.

Principiella och praktiska skäl talar som här i korthet angivits klart mot jordförvärvslagen. Denna bör därför enligt min mening icke förlängas. Att utredning pågår angående lagens framtida fortvaro och utformning kan icke utgöra skäl att acceptera den nu yrkade förlängningen.

Jag hemställer alltså,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 97
angående förlängning av jordförvärvslagen ytterligare två
år.

Stockholm den 25 mars 1953.

Gust. Sundelin.
